

OPERA ROMÂNĂ

Print și cerșetor
de Laurențiu Profeta

Un Mark Twain care l-a citit, cutremurat, pe Dickens (căci, ce altceva este, în esență, Tom Canty, decât fratele bun al lui Oliver Twist sau al lui David Copperfield?), dar și, plin de încântată uimire, poveștile lui Andersen (printre altele, întreaga atitudine a micului cerșetor luat drept moștenitorul tronului lui Henric al VIII-lea pare să strige, demascator, „Regele e gol!”); un Mark Twain evadând, din istorie și din legendă, în lumea basmului, eternă și pretutindeni atotputernică, prin simbolurile sale — iată chipul sub care se înfățișează părintele romanului *Print și cerșetor*, după viziunea spectacolului de balet creat, la Opera Română, cu un deceniu în urmă și reluat acum, într-o nouă versiune (îmbunătățită prin concentrarea acțiunii, prin dinamizarea ritmului ei de desfășurare). Deliberată și întrunind consensul tuturor realizatorilor spectacolului (fapt remarcabil, pentru că generează o rar înținită coeziune a elementelor constitutive), transfigurarea originalului semnat de Mark Twain se face fără ostentație, fără brutalitate. Cea dintâi (și în ordinea importanței, dar și în aceea, cronologică, a manifestării în reprezentare), partitura lui Laurențiu Profeta integrează subtil sonoritățile arhaice ale muzicii Evului mediu și Renașterii timpurii engleze (pe care compozitorul mărturisește, dealtfel, a o fi cercetat cu minuțiozitate, alături de cuprinsul câtorva culegeri de folclor anglo-saxon) într-o expresie modernă, respectând, totodată, condiția fundamentală a unei creații ce se adresează (și copiilor: accesibilitatea, născută din preponderanța melodiei, unde profiluri pregnante, ușor de reținut și de recunoscut, revin cu rol de leitmotiv. Libretul, apoi, la a cărui concepere Ionel Hristea a colaborat cu coregraful Oleg Danovschi (cât de utilă, această formulă, pentru înscrierea firească a dansului în desfășurarea epică!), se abate de la textul romanului doar atunci când și doar atât cât necesitățile de ordin scenic o impun. Coregrafia, la rândul său, făcând un efort notabil de a restringe utilizarea elementelor de pantomimă și, acolo unde existența lor

este indispensabilă, de a le încadra în dansul propriu-zis, a contribuit, în cea mai mare măsură, la echivalarea cu eroii de basm a personajelor reale, puternic individualizate și prin aportul unei echipe de talentați balerini: Luminița Dumitrescu, în extrem de dificilul dublu rol titular, jucat într-un dublu travesti, de sex și de vîrstă (secondată cu har de către Ioana Negusz, în momentele cînd acțiunea impune prezența simultană pe scenă a printului și a cerșetorului); Adrian Gheorghiu, ca de obicei, excelent, în interpretarea personajelor malefice, un John Canty asimilabil cumplitului căpcăun din poveste, caruia, tot ca în poveste, soția și fiicele sale (Simona Ștefănescu, Viorica Miheana, Ileana Cătineanu) i se împotrivesc, apărindu-l pe prichindel; Mihaela Crăciunescu și Petre Ciortea, emoționați în interpretarea cuplului de „genii bune” ale basmului; Bojdar Petrov, Victor Marcu, Virgil Paleru, Dumitru Bivolaru, Raul Erceanu și Ștefan Năstase, într-o defilare de „păiațe fără voce”; și mulți, foarte mulți alții, în roluri de mai mică întindere. În sfîrșit, scenografia Pauliei Brincoveanu — amestec rafinat de realism și feerie — folosind, cu un deosebit simț al perspectivei, nu numai adîncimea, ci și înălțimea scenei, îmbinînd funcționalitatea (excelentă, promptitudinea rezolvării numeroaselor schimbări de decor) cu plasticitatea, tehnicile tradiționale de teatru, cu acelea moderne, inspirate sau chiar împrumutate din arta cinematografică, dărîind culoare și pitoresc costumelor și realizînd, în compania coregrafului Oleg Danovschi, două momente cu adevărat antologice în istoria spectacolului românesc de gen, prin efectul expresiv, percutant și prin frumusețea lor intrinsecă (scena oglinzii și aceea a galeriei de tablouri din trecutul sîngeros al tronului Angliei), desăvîrșește în mod fericit imaginea unui spectacol dens și alert, poetic și viguros.

Absent, în ultimii ani, de pe afișul Operei Române, baletul *Print și cerșetor* de Laurențiu Profeta își reocupă acum locul binemeritat, nu doar în seria spectacolelor concepute exclusiv pentru copii (cum este, de pildă, opera *Motanul încălțat* de Cornel Trăilescu), ci și în aceea — mai largă, cu o adresă mai generoasă, vizînd, deopotrivă, interesul celor mici și al celor mari — ce cuprinde, la nivelul exemplar, ciclul basmelor lui Ceikovski (*Spărgătorul de nuci*, *Frumoasa din pădurea adormită* și *Lacul lebedelor*) și ale lui Prokofiev (*Floarea de piatră* și *Cenușăreasa*). Serie pe care prima scenă lirică și coregrafică a țării și-a propus să o întregască reluînd titlurile vremelnice abandonate și montînd operele ce n-au văzut încă, la noi, luminile rampei.